

biografische roman

Malvina

Het adembenemende levensverhaal
van de operadiva **Vina Bovy**

Sylvia Broeckaert

La vie est belle!

- Vina Bovy

Verantwoording

Toen ik een jong meisje was en helemaal bezeten van de zangkunst, hing een grote affiche met het portret van Vina Bovy in mijn slaapkamer. Ik wist niets over haar, alleen dat ze een wereldberoemde operazangeres was geweest. Ik vond haar beeldschoon en droomde ervan te kunnen worden zoals zij. Vele jaren later kwam ik haar opnieuw tegen, in boeken, overgeleverde verhalen en geluidsopnames.

Dit boek is gedeeltelijk fictie, grotendeels biografisch. Ik baseerde me voor de uitwerking in romanvorm op de bekende feiten uit het leven van Vina Bovy zoals ze vastgelegd werden door haar eerste biograaf Jacques Deleersnyder, die in 1965 de biografie *Vina Bovy* uitgaf in samenwerking met Bovy zelf. Ook het non-fictieboek *Vina Bovy: Gent en de Diva* van Eric Bauwens uit 2018 was een belangrijke bron van informatie. Interviews met Vina Bovy zoals *Ten huize van* met Joos Florquin (BRT) uit 1977 waren verhelderend.

Daarnaast kwamen nieuwe feiten aan het licht over het persoonlijk leven van de Vlaamse diva, dankzij de vele gesprekken met kroongetuigen die Vina nog gekend hebben. Die personen zijn opgenomen in het dankwoord aan het einde van dit boek.

De geschiedenis van Villa Cynnos vond ik terug in het boek *Un jardin pour Eugénie* van Etienne Chilot. Het verhaal van Maria Letizia Bonaparte en haar jongere lijfwacht Norberto Fischer, evenals een uitgebreide biografie van Pietro Cimara vond ik terug in Italiaanse, historische artikels. Voor vele andere historische feiten was het internet een eindeloze bron van informatie.

De muziek in Malvina

Vina Bovy was in de eerste plaats een zangeres die leefde voor haar kunst. Haar leven is doorspekt met opera, daarom zijn er heel wat namen van opera's, aria's en andere muziek vermeld in dit boek. Misschien is het fijn om de Spotifylijst ernaast te leggen, zodat u haar levensverhaal kan volgen met de muziek erbij. Veel opnames zijn er niet bewaard van onze Gentse nachtegaal. Ze hield niet van opnamestudio's, was een echt theaterbeest, dus daar heeft ze haar stem laten klinken: van de Gentse Opera en de Brusselse Muntshouwburg tot in de Parijse Opéra Comique, van het Teatro Colón in Buenos Aires tot in de Metropolitan van New York. De muziek die ze gezongen heeft, laat ik horen in vertolkingen door andere grootheden. Ook tijdgenoten met wie ze samenwerkte en die een rol spelen in de roman, zijn opgenomen in de lijst. Gelukkig zijn er ook enkele fragmenten met haar eigen sprankelende stemgeluid.

Dat alles is te vinden in de Spotifylijst *Malvina* van Sylvia Broeckaert.

Gent, Institut Moderne, woensdag 23 februari 1983

Mon chère fils,

Ja, je leest het goed, ik schrijf je dit keer niet vanuit mijn appartement op de Kortrijksesteenweg, maar wel vanuit een ziekenhuis in mijn thuisstad. Ik ben midden februari uitgegleden toen ik een wandelingetje wilde maken tot aan die patisserie wat verderop in de straat, die waar ik je al eerder over vertelde, waar ze ook echte Franse profiteroles met *crème chantilly* verkopen. Het was glad en ze hadden niet voldoende zout gestrooid op de voetpaden. Ach, wat mis ik het milde klimaat van de Franse Riviera waar je in de winter soms nog buiten kon lunchen op het terras! *Il fut un temps...* *Soit*. Ik ging helemaal onderuit, het moet nogal een zicht geweest zijn, madame Bovy plat op haar buik op het trottoir. Ik wilde snel rechtekrabbelen in de hoop dat niemand me had zien vallen, maar dat was een misrekening. Een mescherpe pijnscheut ging door mijn rechterbeen; ik kon niet meer rechtekomen. In minder dan geen tijd stonden er enkele studenten rond me, die passeren daar allemaal als ze van de trein naar de Blandijnberg gaan. Het waren mooie jonge ventjes, dat wel, maar ik vond het niet leuk dat ze me daar zo zagen liggen. Ik was nog niet ver van huis en dus ging er eentje binnen bij de chocolatier op de benedenverdieping, weet je wel, om daar te telefoneren naar de hulpdiensten. Al snel waren ze daar, werd ik afgevoerd op een brancard en belandde ik dus hier, in de Koningin Fabiolalaan in het Institut Moderne. De dokters wilden me meteen opereren; ik had blijkbaar een lelijke breuk opgelopen in mijn dijbeen. Maar je weet hoe wars ik ben van een algemene verdoving.

Ik vroeg wat het alternatief was. Een lange revalidatie, was het antwoord, en ik ben daarvoor gegaan.

Het is hier nog zo slecht niet; ik heb zicht vanuit mijn kamer op een mooi park met grote oude bomen. Ook dat doet me denken aan vroeger, aan Villa Cygnos, aan onze immense tuin met al die exotische bomen en planten. Ik mis het nog zo vaak, jij wellicht ook, mijn zoon. Het spijt me dat we dat alles hebben moeten verkopen, maar het kon niet anders, dat begrijp jij ook. Ik weet dat je nog altijd rancunes hebt om de gedeeltelijke teloorgang van ons fortuin, maar ik heb je toch zo goed mogelijk proberen te steunen met de opbouw van jouw antiekhandel in Parijs... Die draait toch nog altijd goed?

Caro Umberto, kom je je oude moeder niet een keertje bezoeken hier in het ziekenhuis? Ik verblijf hier zeker nog tot ergens in de maand mei en de dagen zijn lang. Behalve de bezoeken van mijn vroegere secretaris in de Opera en diens dochters, en van mijn pupil Erika, zie ik hier geen kat. Henri is er ook niet meer om me op te beuren – ja pardon, ik weet dat je niet graag hebt dat ik nog over Henri praat, maar hij heeft zoveel voor mij gedaan, jongen, hij was een ingoed mens. Vertel maar niet aan je vrouw dat ik het nog over hem heb. Hoe gaat het met de twee pubertjes in huis? Voor hen is *bonne-maman* wellicht nog een verre herinnering, helaas.

Maar genoeg over mijn miserie. Je kent me, mijn leuze is en blijft: *la vie est belle*. Dat wil ik blijven geloven, ook op mijn bijna 83e! Wat een leven heb ik toch gehad... De grootste roem en rijkdom, het is niet voor iedereen weggelegd. Ik ben dankbaar voor alles wat op mijn pad is gekomen. Eigenlijk zou er eens iemand een boek moeten schrijven over mijn leven. Het zou lezen als een roman: 'Malvina, ze noemden

haar Fietje, werd geboren op 22 mei 1900 in een armenbe-luik in Gent. Ze belandde toevallig in het Conservatorium en groeide uit tot een operadiva die gevierd werd over de hele wereld!' Want dat weet jij niet, *mon fils*, waar ik ben opgegroeid. Ik mocht dat niet vertellen van jouw vader; hij vond dat ontluisterend voor het beeld dat jij had van jouw succesvolle en elegante (al zeg ik het zelf) moeder. Mijn jeugdjaren, waar ik met heimwee aan terugdenk, bracht ik door in Gent, in de Sint-Pieterswijk.

Juni 1912, Gent, een mooie zondag

Het Grand Théâtre, of *de Franschen tejoater* zoals de Gentenaars het operagebouw aan de Kouter noemen, zat afgeladen vol. Fietje was samen met haar bompa, Jan Van Overberghe, via de aparte ingang en de trap voor het gewone volk helemaal naar boven geklommen tot in de engelenbak of 't *kiekeskot*. Van het De Vreesebeluik in de Sint-Pieterswijk, waar ze bij haar grootouders woonde, tot aan de Kouter was maar een kwartiertje stappen. Op de Kouter heerste een vrolijke drukte met het voortdurende geklingel van zowel de elektrische trams die er langsreden, als van de koetsen met paarden waarvan de garelen met belletjes behangen waren. Fietje had haar ogen uitgekeken naar de feestelijk uitgedoste burgerdames en -heren die uit de koetsen stapten in de *entrée à sec*, een prachtig peristilium aan de voorkant van het operahuis. Eén enkele taxi-auto-mobiel – dat is een koets met een motor, zei bompa – hield er ook halt. De chauffeur stapte uit en hield de deur open voor een buitengewoon elegante dame vergezeld door een rijzige heer met hoge hoed, die haar vervolgens galant bij de arm nam om het operagebouw binnen te gaan.

‘Op een dag zal ik hier ook aankomen in een chique wagen,’ had Fietje tegen haar bompa gezegd.